

|                                                                                         |    |
|-----------------------------------------------------------------------------------------|----|
| SŁOWO WSTĘPNE . . . . .                                                                 | 5  |
| Część pierwsza: JĘZYKOZNAWSTWO JAKO NAUKA                                               |    |
| I. KILKA UWAG O DOTYCHCZASOWYCH POGLĄDACH NA PRZEDMIOT I METODY BADAWCZE JĘZYKOZNAWSTWA |    |
| 1. Powstanie językoznawstwa jako samodzielnej nauki . . . . .                           | 8  |
| 2. Okres językoznawstwa historycznego . . . . .                                         | 10 |
| 3. Strukturalizm w językoznawstwie . . . . .                                            | 12 |
| 4. Konsekwencje strukturalizmu . . . . .                                                | 14 |
| II. ZWIĄZKI JĘZYKOZNAWSTWA Z INNYMI NAUKAMI                                             |    |
| 5. Językoznawstwo jako nauka humanistyczna . . . . .                                    | 16 |
| 6. Antropologia . . . . .                                                               | 17 |
| 7. Anatomia i fizjologia . . . . .                                                      | 18 |
| 8. Akustyka . . . . .                                                                   | 19 |
| 9. Psychologia . . . . .                                                                | 19 |
| 10. Logika . . . . .                                                                    | 21 |
| 11. Semiotyka . . . . .                                                                 | 22 |
| 12. Cybernetyka i teoria informacji . . . . .                                           | 24 |
| 13. Socjologia . . . . .                                                                | 25 |
| 14. Etnografia . . . . .                                                                | 26 |
| 15. Nauka o literaturze . . . . .                                                       | 27 |
| 16. Historia . . . . .                                                                  | 28 |
| 17. Archeologia . . . . .                                                               | 28 |
| 18. Miejsce językoznawstwa w nauce . . . . .                                            | 29 |
| III. DZIAŁY JĘZYKOZNAWSTWA                                                              |    |
| 19. Językoznawstwo szczegółowe, porównawcze i ogólne . . . . .                          | 33 |
| 20. Dyscypliny opisujące system językowy . . . . .                                      | 36 |
| 21. Pozostałe dyscypliny językoznawstwa teoretycznego . . . . .                         | 37 |
| 22. Językoznawstwo praktyczne albo stosowane . . . . .                                  | 39 |
| Część druga: NIEKTÓRE ZAGADNIENIA TEORII JĘZYKA                                         |    |
| IV. FUNKCJE SPOŁECZNE JĘZYKA                                                            |    |
| 23. Dotychczasowe poglądy . . . . .                                                     | 42 |
| 24. Funkcja komunikatywna . . . . .                                                     | 49 |
| 25. Funkcja emocjonalna . . . . .                                                       | 50 |
| 26. Funkcja komunikatywna a impresywna . . . . .                                        | 52 |
| 27. Funkcja symboliczna . . . . .                                                       | 53 |
| 28. Pozakomunikatywne możliwości funkcyjowania języka . . . . .                         | 54 |
| 29. Funkcja ekspresywna . . . . .                                                       | 55 |
| 30. Funkcja poznawcza . . . . .                                                         | 56 |

## V. ZNAK JĘZYKOWY

|                                                                              |    |
|------------------------------------------------------------------------------|----|
| 31. Biologiczne podłoże znaku . . . . .                                      | 60 |
| 32. Znak — deklaracja stosunku do rzeczywistości . . . . .                   | 61 |
| 33. Znak językowy w funkcji komunikatywnej . . . . .                         | 63 |
| 34. Znak językowy w funkcji poznawczej . . . . .                             | 66 |
| 35. Niektóre kategorie komunikatywne ważne dla procesu poznawczego . . . . . | 70 |
| 36. Najważniejsze cechy znaku językowego . . . . .                           | 73 |

## VI. POCHODZENIE JĘZYKA I PRZESUNIĘCIA W JEGO FUNKCJONOWANIU

|                                                                   |    |
|-------------------------------------------------------------------|----|
| 37. Problem glottogonii w językoznawstwie i humanistyce . . . . . | 76 |
| 38. Postulaty badawcze . . . . .                                  | 78 |
| 39. Sygnały przedjęzykowe . . . . .                               | 80 |
| 40. Rozpad komunikatu na jednostki abstrakcyjne . . . . .         | 82 |
| 41. Niektóre następstwa rozpadu komunikatu . . . . .              | 84 |
| 42. Przesunięcia w funkcjonowaniu języka . . . . .                | 86 |
| 43. Podsumowanie: co to jest język? . . . . .                     | 88 |

## Część trzecia: NIEKTÓRE ZAGADNIENIA TEORII PISMA

## VII. PISMO I JEGO ROLA W ROZWOJU KULTURY

|                                                          |    |
|----------------------------------------------------------|----|
| 44. Stosunek językoznawców do badań nad pismem . . . . . | 89 |
| 45. Pismo a cywilizacja . . . . .                        | 90 |
| 46. Pismo w dobie techniki nowożytnej . . . . .          | 92 |

## VIII. ANALIZA FUNKCYJNA PISMA

|                                                             |     |
|-------------------------------------------------------------|-----|
| 47. Dwuwymiarowość pisma . . . . .                          | 94  |
| 48. Wartości komunikatywne pisma . . . . .                  | 96  |
| 49. Wykorzystywanie pisma dla celów emocjonalnych . . . . . | 98  |
| 50. Rola pisma w procesie poznania . . . . .                | 100 |
| 51. Czy zmierzch cywilizacji pisma? . . . . .               | 103 |

## Część czwarta: BUDOWA JĘZYKA

## IX. JEDNOSTKI I ELEMENTY JĘZYKOWE

|                                                                                                              |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 52. Hierarchia tradycyjnych elementów językowych . . . . .                                                   | 105 |
| 53. Czy językoznawca może się interesować jednostkami wyższymi od zdania? . . . . .                          | 108 |
| 54. Utwór literacki jako jednostka językowa . . . . .                                                        | 109 |
| 55. Utwór literacki a dzieło naukowe . . . . .                                                               | 112 |
| 56. Komunikat — najwyższa jednostka językowa . . . . .                                                       | 113 |
| 57. Klasyfikacja komunikatów . . . . .                                                                       | 114 |
| 58. Wewnętrzna budowa komunikatu . . . . .                                                                   | 116 |
| 59. Dalsza interpretacja komunikatów i wnioski co do związków językoznawstwa z nauką o literaturze . . . . . | 118 |

## X. SYSTEM SYNTAKTYCZNY

|                                                                                 |     |
|---------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 60. Budowa linearna komunikatu a jego układ myślowy . . . . .                   | 120 |
| 61. Pierwszy zakres składni: stosunki między nadawcą a treścią zdania . . . . . | 122 |
| 62. Drugi zakres składni: stosunki między zdaniami . . . . .                    | 124 |
| 63. Trzeci zakres składni: wewnętrzna budowa zdania . . . . .                   | 125 |
| 64. System komunikatywny języka a fonologia . . . . .                           | 129 |

## XI. SYSTEM SEMANTYCZNY

|                                              |     |
|----------------------------------------------|-----|
| 65. Wyraz w komunikacie i poza nim . . . . . | 131 |
| 66. Stosunki między pojęciami . . . . .      | 132 |

|                                                                          | str. |
|--------------------------------------------------------------------------|------|
| 67. Czy w systemie semantycznym istnieje stosunek krzyżowania się? . . . | 134  |
| 68. Niektóre zasady budowy systemu semantycznego . . .                   | 137  |
| 69. Przyczyny powstawania znaków językowych symbolizujących . . .        | 139  |
| 70. Derywacja słowotwórcza . . .                                         | 141  |
| 71. Derywacja frazeologiczna . . .                                       | 143  |
| 72. Pełny skład systemu semantycznego . . .                              | 144  |
| 73. Przebudowa znaku . . .                                               | 145  |
| 74. System semantyczny a leksykalny . . .                                | 147  |

## Część piąta: ZRÓŻNICOWANIE JĘZYKA

### XII. JĘZYK POTOCZNY

|                                            |     |
|--------------------------------------------|-----|
| 75. Związek języka z grupą społeczną . . . | 149 |
| 76. Język literacki potoczny mówiony . . . | 151 |
| 77. Język pisany . . .                     | 153 |
| 78. Dialekty ludowe . . .                  | 154 |
| 79. Dialekty miejskie . . .                | 156 |

### XIII. JĘZYK NAUKOWY

|                                                |     |
|------------------------------------------------|-----|
| 80. Najważniejsze cechy języka naukowego . . . | 158 |
| 81. System semantyczny języka naukowego . . .  | 160 |
| 82. Związki języka naukowego z potocznym . . . | 162 |
| 83. Zróżnicowanie języka naukowego . . .       | 165 |
| 84. Język zawodowy . . .                       | 166 |

### XIV. JĘZYK ARTYSTYCZNY

|                                                             |     |
|-------------------------------------------------------------|-----|
| 85. Jak rozumieć język artystyczny? . . .                   | 169 |
| 86. Najważniejsze cechy języka artystycznego . . .          | 170 |
| 87. System semantyczny języka artystycznego . . .           | 172 |
| 88. Ocena wartości emocjonalnych języka artystycznego . . . | 175 |
| 89. Język artystyczny a inne odmiany językowe . . .         | 176 |
| 90. Metafora w świetle systemu semantycznego . . .          | 178 |

### XV. OGÓLNY OBRAZ ODMIAN JĘZYKOWYCH

|                                                       |     |
|-------------------------------------------------------|-----|
| 91. Wzajemne stosunki między odmianami . . .          | 180 |
| 92. Kilka uwag o języku publicystyki . . .            | 182 |
| 93. Odmiany językowe a funkcje społeczne języka . . . | 184 |

### ZAKOŃCZENIE

|                                                                                            |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 94. Wnioski co do języka z uwzględnieniem współpracy językoznawstwa z innymi naukami . . . | 185 |
| 95. Zadania społeczne językoznawstwa . . .                                                 | 189 |

|                                                  |     |
|--------------------------------------------------|-----|
| Open Linguistics (Streszczenie angielskie) . . . | 191 |
|--------------------------------------------------|-----|

|                  |     |
|------------------|-----|
| LITERATURA . . . | 193 |
|------------------|-----|

|                            |     |
|----------------------------|-----|
| NOTA BIBLIOGRAFICZNA . . . | 195 |
|----------------------------|-----|